

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
300/2017	Fylkesrådet	15.09.2017
148/2017	Fylkestinget	09.10.2017
	Komite for næring	09.10.2017

Høring - Endring i reglene om nydyrking - Forbud mot nydyrking av myr

Sammendrag

Fylkestinget ser at det ut fra klimahensyn bør legges noen begrensninger på nydyrking av myr, men er skeptisk til et generelt forbud da det vil ha uheldige effekter i områder hvor myr er eneste reelle mulighet for utvikling av jordbruket.

I forskriften for nydyrking av myr bør det vurderes om det er behov for en innskjerpelse ved at også klima skal vurderes. Det er ikke behov for endring i Jordloven.

Dersom det blir innført et forbud mot nydyrking av myr bør det legges opp til en geografisk differensiering med gode og relevante dispensasjonsordninger i områder der dette er av særlig viktighet for landbrukets utviklingsmuligheter.

Bakgrunn

Nordland fylkeskommune har mottatt høring av forslag til endringer i reglene om nydyrking – forbud mot nydyrking av myr. Høringsfristen er satt til 11. oktober 2017.

Landbruks- og matdepartementet forslår endringer i lov om jord (LOV-1995-05-12-23) § 11 andre ledd, samt endringer i forskrift om nydyrking (FOR-1997-05-02-423). Høringsforslaget er en oppfølging av blant annet klimaforliket i Stortinget fra 2012.

Problemstilling

Endringen i jordloven innebærer at hjemmelsgrunnlaget for å kunne gi forskrift om nydyrking utvides til også å omfatte hensynet til klima. Endringene i nydyrkingsforskriften går i hovedsak ut på at det innføres et forbud mot nydyrking av myr med utgangspunkt i klimahensyn.

Departementet mener forbudet bør inneholde en dispensasjonsadgang, og foreslår at det skal kunne tillates å dyrke myr i særskilte tilfeller. Departementet ber om tilbakemelding fra høringsinstansene når det gjelder hvilke kriterier som bør ligge til grunn i forbindelse med en

slik dispensasjonsordning.

Vurderinger

Fylkesrådet ser at det ut fra klimahensyn bør legges noen begrensninger på nydyrking av myr, men mener at et generelt forbud vil ha uheldige effekter i områder hvor myr er eneste reelle muligheten for utvikling av jordbruket. Gjeldende forskrifter inneholder pr. i dag formuleringer som sørger for at hensyn til miljø, klima, kulturlandskap og kulturminner ivaretas. Det vil være tilstrekkelig at det i forskriften innskjerpes ved at hensyn til klima også vurderes. Det er ikke behov for endringer i Jordloven.

Myr er en samlebetegnelse for en svært komplisert naturtype. Nydyrking av myr har konsekvenser for klimaet, men omfang og sammensetning av utslipp fra drenert myr varierer med tykkelsen på myra og en rekke andre forhold. Omfanget av forskning på området er ikke stort. Det er derfor behov for et bedre kunnskapsgrunnlag.

Bærekraftig utvikling handler blant annet om klima, forurensing til vann og jord samt biologisk mangfold. Landbruket må ta sin del av ansvaret, men næringen må også ha mulighet til å tilpasse seg og omstrukturere. I Norge er tilgang på dyrkbart areal i utgangspunktet svært begrenset. Nordland består av mye fjell, fjorder og øyer. Landbruksarealet er fragmentert og nye arealer for nydyrking består i stor grad av myr. Omkring halvparten av dyrket areal i Nordland består i dag av oppdyrka myr.

Mange steder i Nordland finnes det ingen alternative nydyrkingsarealer utover myr. Dersom det innføres et forbud mot nydyrking av myr ber fylkesrådet om at det lages en ordning som legger opp til en differensiering i restriksjonsnivået knyttet til muligheter for å gi dispensasjoner. Det vises her til *Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen* som eksempel. Her legges det opp til en geografisk differensiering, der vernet gjøres strengest i sentrale områder der presset på arealene er stort. Dette kan også gjennomføres når det kommer til restriksjoner på dyrking av myr. I områder, som Nordland, der nydyrking kan være eneste mulighet for utvikling av landbruket, bør det kunne gis dispensasjoner i større grad enn i områder hvor annet areal er tilgjengelig. Det må foretas en nasjonal gjennomgang som grunnlag for en slik soneinndeling.

Kommunene bør ha en god oversikt over sine eksisterende jordbruksområder, driften av disse samt behovet for nye arealer til produksjon. Det bør som grunnlag for arealplanleggingen foreligge «arealregnskap» som sier noe om behovet for nye arealer til jordbruket. Mulighet for krav om at kommunene utarbeider slike «arealregnskap» vil drøftes i forbindelse med utarbeidelse av *Regional plan for landbruket i Nordland*.

Også andre tiltak bør vurderes for å begrense nydyrking av myr. Det kan for eksempel stimuleres til bedre utnyttelse av dyrket areal gjennom tilskudd. Dagens tilskuddsordninger skiller ikke mellom god og dårlig agronomi. Strengere restriksjoner på nedbygging av dyrket jord og stimulering til en mer klima- og driftsvennlig utleiepolitikk for jordbruksareal kan også bidra til mindre behov for nydyrking av myr. Det kan for eksempel innføres en ordning der det ved nedbygging av dyrket areal skal frigis et areal som minimum tilsvarer omdisponert areal. Leieavtaler kan også brukes som virkemiddel. Det er i dag situasjoner der eiendomsrett setter begrensning for utnyttelse av areal og det dermed utløser behov for dyrking av myr. I slike situasjoner bør det kunne gis pålegg om mer langsiktige leieavtaler eller at

areal kan eksproprieres til dyrkingsformål.

Dersom et forbud blir innført må det være klare formuleringer som sikrer utviklingsmulighetene for landbruket i Nordland. Fylkesrådet i Nordland mener følgende bør ligge til grunn i vurderingene:

- I alle saker som medfører dyrking av myr skal klimahensyn og avbøtende tiltak for å redusere utslipp av klimagasser vurderes.
- Der det ikke er tilgjengelige alternative arealer innen rimelig avstand, gis det tillatelse til dyrking av myr så lenge dette ikke går ut over andre hensyn som er definert i forskriften.
- Myr som kan dyrkes ved omgraving kan dyrkes der dette ikke går ut over andre hensyn som er definert i forskriften. Omgraving er en alternativ dyrkingsmetode hvor underliggende mineraljord blir gravd opp og lagt som et lokk over torvlaget. Metoden innebærer sannsynligvis lavere utslipp av CO₂.
- Myrarealer som allerede er påvirket av inngrep eller som ligger inne i allerede dyrkede områder kan dyrkes så lenge dette ikke kommer i konflikt med andre hensyn som allerede ligger i forskriften.
- I tilfeller der dyrking av myr fører til at vannmiljø eller klima ivaretas på en tilfredsstillende måte, skal det gis tillatelse til slik dyrking. Slike saker skal dokumenteres gjennom helhetlig planlegging.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ingen økonomiske, administrative, miljømessige eller likestillingsmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget er skeptisk til et generelt forbud mot nydyrking av myr. Det bør vurderes om det er behov for en innskjerpelse i forskriften, ved at også klima skal vurderes. Et generelt forbud vil ha svært negative virkninger i områder der nydyrking av myr er eneste reelle mulighet for utvikling av jordbruket.
2. Dersom det blir innført et forbud mot nydyrking av myr mener Nordland fylkesting at det bør legges opp til en geografisk differensiert dispensasjonsadgang. Det bør være «lettere» å dispensere i områder der det er dokumentert at det er behov for nydyrking av myr for videre utvikling av næringen.
3. Dersom lovendring blir gjennomført må det åpnes for gode og relevante dispensasjonsordninger for nydyrking av myr i områder der dette er av særlig viktighet for landbrukets utviklingsmuligheter. Fylkestinget i Nordland mener at følgende må legges til grunn i vurderingene:
 - a. I alle saker som medfører dyrking av myr skal klimahensyn og avbøtende tiltak for å redusere utslipp av klimagasser vurderes.
 - b. Der det ikke er tilgjengelige alternative arealer innen rimelig avstand, gis det tillatelse til dyrking av myr så lenge dette ikke går ut over andre hensyn som er definert i forskriften.
 - c. Myr som kan dyrkes ved omgraving kan dyrkes der dette ikke går ut over andre hensyn som er definert i forskriften.
 - d. Myrarealer som allerede er påvirket av inngrep eller som ligger inne i allerede

dyrkede områder kan dyrkes så lenge dette ikke kommer i konflikt med andre hensyn som allerede ligger i forskriften.

- e. I tilfeller der dyrking av myr fører til at vannmiljø eller klima ivaretas på en tilfredsstillende måte, skal det gis tillatelse til slik dyrking. Slike saker skal dokumenteres gjennom helhetlig planlegging.

Bodø den 15.09.2017

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Knut Petter Torgersen
fylkesråd for økonomi
sign

15.09.2017 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

09.10.2017 Fylkestinget

Innstillinga fra komite for næring ble lagt fram av komiteleder Kolbjørn Eriksen, Sp:

1. Fylkestinget er skeptisk til et generelt forbud mot nydyrking av myr. Det bør vurderes om det er behov for en innskjerpelse i forskriften, ved at også klima skal vurderes. Et generelt forbud vil ha svært negative virkninger i områder der nydyrking av myr er eneste reelle mulighet for utvikling av jordbruket.
2. Dersom det blir innført et forbud mot nydyrking av myr mener Nordland fylkesting at det bør legges opp til en geografisk differensiert dispensasjonsadgang. Det bør være «lettere» å dispensere i områder der det er dokumentert at det er behov for nydyrking av myr for videre utvikling av næringen.
3. Dersom lovendring blir gjennomført må det åpnes for gode og relevante dispensasjonsordninger for nydyrking av myr i områder der dette er av særlig viktighet for landbrukets utviklingsmuligheter. Fylkestinget i Nordland mener at følgende må legges til grunn i vurderingene:
 - a. I alle saker som medfører dyrking av myr skal klimahensyn og avbøtende tiltak for å redusere utslipp av klimagasser vurderes.
 - b. Der det ikke er tilgjengelige alternative arealer innen rimelig avstand, gis det tillatelse til dyrking av myr så lenge dette ikke går ut over andre hensyn som er definert i forskriften.
 - c. Myr som kan dyrkes ved omgraving kan dyrkes der dette ikke går ut over andre hensyn som er definert i forskriften.
 - d. Myrarealer som allerede er påvirket av inngrep eller som ligger inne i allerede dyrkede områder kan dyrkes så lenge dette ikke kommer i konflikt med andre hensyn som allerede ligger i forskriften.

- e. I tilfeller der dyrking av myr fører til at vannmiljø eller klima ivaretas på en tilfredsstillende måte, skal det gis tillatelse til slik dyrking. Slike saker skal dokumenteres gjennom helhetlig planlegging.

Votering i plenum

Komiteinnstillinga enstemmig vedtatt med 45 stemmer.

FT 148/2017

Vedtak

1. Fylkestinget er skeptisk til et generelt forbud mot nydyrking av myr. Det bør vurderes om det er behov for en innskjerpelse i forskriften, ved at også klima skal vurderes. Et generelt forbud vil ha svært negative virkninger i områder der nydyrking av myr er eneste reelle mulighet for utvikling av jordbruket.
2. Dersom det blir innført et forbud mot nydyrking av myr mener Nordland fylkesting at det bør legges opp til en geografisk differensiert dispensasjonsadgang. Det bør være «lettere» å dispensere i områder der det er dokumentert at det er behov for nydyrking av myr for videre utvikling av næringen.
3. Dersom lovendring blir gjennomført må det åpnes for gode og relevante dispensasjonsordninger for nydyrking av myr i områder der dette er av særlig viktighet for landbrukets utviklingsmuligheter. Fylkestinget i Nordland mener at følgende må legges til grunn i vurderingene:
 - a. I alle saker som medfører dyrking av myr skal klimahensyn og avbøtende tiltak for å redusere utslipp av klimagasser vurderes.
 - b. Der det ikke er tilgjengelige alternative arealer innen rimelig avstand, gis det tillatelse til dyrking av myr så lenge dette ikke går ut over andre hensyn som er definert i forskriften.
 - c. Myr som kan dyrkes ved omgraving kan dyrkes der dette ikke går ut over andre hensyn som er definert i forskriften.
 - d. Myrarealer som allerede er påvirket av inngrep eller som ligger inne i allerede dyrkede områder kan dyrkes så lenge dette ikke kommer i konflikt med andre hensyn som allerede ligger i forskriften.
 - e. I tilfeller der dyrking av myr fører til at vannmiljø eller klima ivaretas på en tilfredsstillende måte, skal det gis tillatelse til slik dyrking. Slike saker skal dokumenteres gjennom helhetlig planlegging.

Vedlegg

Tittel

Til høring - endringer i reglene om nydyrking - forbud mot nydyrking av myr - høringsfrist 11.10.2017

DokID

892047

Høringsnotat	892048
NIBIORapport_Kunnskapsgrunnlag om nydyrking av	892049
Tilleggsutredning knyttet til kostnadseffektivitet og klima	892050
E-post	892046
Ungdommens fylkesråds uttalelser til fylkestingsaker i oktobertinget 2017	922585